

Artikelarkiv Arvesølv 2012

Breve fra krigen i 1864

af Klaus Hansen, Odense, oldebarn af brevskriverne

Denne brevveksling mellem Ane og Mads Hansen, hvoraf kun en mindre del er medtaget her, er transskriberet af parrets oldebarn, Klaus Hansen, Odense. Parret blev senere forældre til den kendte maler, Niels Lindberg. Denne blev født i Munkebo i 1886 som efternøler i en børneflokk på 5. Hans forældre, Mads og Ane Hansen, blev gift i 1867 og fik året efter deres første barn, så der var 18 år imellem Niels og hans ældste storebror Laurids. Familien havde den lille ejendom, der i dag hedder Enghusgård (nu Kølstrupvej 32) og hvor de 10 tdr. land for længst er udstykket til parcelhusgrunde og bebygget.

Jeg har udvalgt nogle breve fra tiden, hvor Mads var indkaldt som soldat. Ca. 1. dec. 1863 blev han indkaldt til hæren på grund af den forestående krig. Han var underkorporal, dvs. at han havde fået en kort tillægsuddannelse, da han nogle år tidligere var indkaldt som værnepligtig. Senere samme måned blev han sendt på march til Slesvig. Nogle uger derefter var han tilbage i Odense. Han var således i Odense, da Dybbøl faldt i april 1864, men i maj/juni blev han sendt til Als. Da tyskerne gik over Als Sund og indtog øen, blev han taget til fange. Brevene giver et meget interessant billede af datidens soldaterliv og -vilkår

Jeg har indført tegnsætning samt ændret staveformerne til vor tids retskrivning, fx "kunne" i stedet for "kunde" og "er" i stedet for "ere". Hvis noget er tilføjet eller er overflødig har jeg sat (..).

Breve fra Mads Hansen

Klante den 22. november 1863

Min dyrebare ven

Jeg vil nu i en hast skrive et par ord til dig. Det er rigtignok sildig, og jeg har jo været til barselgilde i eftermiddag, men jeg skal til Odense i morgen, så kan jeg jo tage brevet med, så kan du da have det så meget før. Det begynder at se noget mørkt ud for os, nu vi mente, at alting var bleven rolig og stille med krigen, men nu er det nok først, at det rigtig begynder at gå i kraft. Hertugens søn af Augustenborg vil jo være regent over Slesvig, Holsten og Lauenborg, og det får han jo ikke lov til med det gode. Jeg har læst avisen for i går, og den var sandelig ikke god. Der stod, at der skal indkaldes 10.000 mand, og så kan jeg jo ikke længere slippe. Jeg er ikke ret glad ved den tidende, og det vil du vist heller ikke blive min kære ven, dersom jeg skal drage i krig, men det kan ikke hjælpe. Når det bud kommer, så skal vi af sted, men det kan jo godt gå over, fordi det står i avisen. Der står jo så meget, som ikke er sandt, og Gud gid dog det kunne. Vemodige tårer triller ned ad mine kinder ved tanken om, at jeg nogen tid skal komme og sige farvel til dig på den måde. Det er nu derfor ikke sikkert, at vi for evigt skal skilles ad, men i øjeblikket er det nu ligegyldigt sørgeligt, at to så-danne kære venner skal skilles ad.

Brevet er noget længere. Det slutter med:

Herren være hos dig med sin nåde og velsignelse. Det ønsker din tro og hengivne ven

Mads Hansen

Ejendommen på Kølstrupvej 32 før branden i 1935. Lindbergs far, Mads Hansen, overtog gården i 1868. Nu erstattet af "Enghusgård".

Når Mads angiver sit opholdsted til Slesvig, er det undertiden hertugdømmet Slesvig, undertiden byen Slesvig.

Slesvig den 15de december 1863

Kære elskede ven

Du begynder vel snart at vente efter brev fra din kære ven, men jeg har virkelig ikke haft tid til at skrive, for vi kom først til Slesvig den 13de, og i går måtte vi pudse hele dagen. Du kan tro min kære ven, at vi havde en slem tur på vejen herop. Vi havde to dage til at marchere fra Odense til Assens. Da havde vi det godt, men siden så måtte vi marchere 4 a 5 mil om dagen. Vi kom undertiden ikke i kvarter (=indkvartering) før klokken 6 og 7. Vi var til sidst som nogle gamle stive heste. Vejene her i Slesvig er så dårlige. Jeg gik dog godt igennem hele vejen. Der var jo mange som måtte køre, men mine fødder var rigtignok også dårlige, førend vi nåede Slesvig. Jeg har dog Gud ske tak haft det held at have et godt kvarter, hvor vi har ligget. Jeg har kun ligget i halm en nat. Men jeg kan også mærke det for mit bryst. Men når vi endda ikke skal få det værre, så kan det nok gå an. Nu for tiden er vi tre underkorporaler, og vi ligger sammen. Vi må rigtignok ligge i en seng, men nu kommer det an på, hvor længe vi bliver her. Det varer velsagtens ikke længe. Krigen kan jeg ikke fortælle dig noget om, thi jeg kan jo ikke læse de fyldte blade. Det skal næsten heller aldrig ane mig, at vi får krig, og jeg var rigtignok også snart tilfreds, at det havde ende igen. Man hører jo næsten aldrig andet end banden, når man kommer sammen. Og det ved du nok, at jeg ikke er glad ved. Jeg så meget hellere, at jeg var hjemme hos dig igen. Jeg kan nu ikke sige, at vi har det strenge, men alligevel er det noget, som jeg ikke ynder. Jeg vil gerne vide, hvorledes du har det i Hundslev. Nu har jeg ikke tid til at skrive mere denne gang. Lev nu vel du kære sjæl. Gud gid vi snart dog må ses igen. Hils nu dine kære forældre mange gange fra mig og dine søskende, og du min kære ven vær hilset tusinde gange fra din hengivne ven

Mads Hansen

Underkorporal ved 5te infanteribataljon, 8. kompagni nr. 32

Du behøver ikke at skrive Slesvig udenpå, thi der er jo ingen og ved, hvor vi rejser hen. Det skal nok komme til bestilleren.

Slesvig den 25de december 1863

Kære uforglemmelige ven

Tusinde tak for dit kære brev som jeg modtog den 23de med stor glæde. Vi fik dog lov til at spise vor julegrød i ro, men det blev så også derved. Nu har vi fået ordre til, at vi skal rejse til Rendsborg i morgen. Vi skal rigtignok stille til appel igen klokken 7. Dersom der (ikke) skulle være kommet andre ordrer. Det kan jeg jo rigtignok ikke sige, at det er så glædeligt, men det kan jo ikke hjælpe. Vi skal af sted, når den ordre kommer. Jeg kan dog, Gud ske tak, ikke sige andet end, at jeg havde en glad juleaften. Vi fik spisen i kvarteret, som vi ligger i. Vi var 3 underkorporaler og 4 menige. Så er der 2 underkorporaler, som ligger ved fjorden, som spiste der også. Vi fik b...suppe til formad. Så fik vi kogt flæsk, medister, langkål med kartofler til eftermad, og så fik vi kage til bagefter. 2 puncher, og alt hvad vi ville drikke, og alt det gav vi 2 mark for. Ja mad(en) det var det bedste måltid, jeg havde fået i Slesvig endnu. Da klokken så var 9, gik jeg i min seng. De andre sad og spillede kort til klokken 11½, men det havde jeg nu ingen lyst til. Jeg kan nok få brug for pengene alligevel. Man må give 2½ mark for et pund smør, og det er jo ikke billigt. Nu ved jeg ikke, om du bryder dig meget om at vide alt dette, men jeg skal jo have noget til at fylde, da du klager over, at jeg skriver så lidt, og jeg vil dog så gerne opfylde alle dine ønsker, blot jeg kunne. Og så skriver du, (at) jeg har nu ikke lyst til, at du må få mit portræt nu. Kære Ane. Det må du rigtignok undskylde. Det har aldrig været mine tanker, thi jeg kunne ikke blive taget af (=få fri) og få det sendt med det første brev, og jeg vidste godt, at du længtes efter det første brev. Nu får du det rigtignok på visitkort. Jeg synes ikke, at det er så godt at sende.....

Brevet er længere, men der en del huller i det, og noget er klippet af. Det slutter således:

Og du min kære ven være hilset tusinde gange fra din trofaste og hengivne ven

Mads Hansen

Jeg vil ønske eder alle et glædelig nytår.

Rendsborg den 27de december 1863

Kære ven

I går eftermiddag kl. 4 ankom vi til Rendsborg. Det var kun en simpel anden juledag. Sådan en jul har jeg rigtignok aldrig oplevet før. Det regnede hele dagen igennem, og vi blev naturligvis våde fra oven til nedent, og så måtte vi ligge med den dragt og tørre den på kroppen om natten. Vi havde ikke andet at ligge i end noget foder. Så havde vi en madras til hovedpude og nogle dækkener til at tage over os. Vi var over 100 mand af 8. kompagni, og så var der 97 mand af 1. bataljon. Du kan tro min kære ven, at der var et rigtigt roderi. Jeg sov næsten slet ikke. Forkølet var jeg i forvejen, og dette er ingen gavn. Første bataljon er gået herfra i morges, men nu kommer 7de bataljon her i aften i stedet, og deraf skal der ligge 125 mand på denne bule. Det er en dansesalon, som vi ligger på, men i dag har vi dog fået andet kvarter. Jeg har fået et rigtig pænt værelse, hvor vi ligger 6 mand. Sengene er jo ikke af de bedste, men det kan dog nok gå an. Nu taler de om, at vi skal rejse herfra igen, men om det er sandt, skal jeg ikke sige for vist, thi der går så mange rygter, at man ikke altid kan stole på, hvad der fortælles. Gud alene ved dog, hvad dette skal blive til, thi (det er) næsten ikke til at blive klog på. Jeg tænker så tit på, blot jeg havde været hjemme hos min kære Ane. Men Gud alene ved når det

Ane og Mads Hansen ca. 1865

sker, og om det nogen tid skal ske. Men nu vil vi håbe til det bedste. Du har vist også bedt mangan en bøn for din elskede ven. Men det er jo nu også en sørgelig tid man lever i. Skønt jeg kan dog ikke sige, at jeg er ked af det. Jeg tænker, at Herren nok hjælper mig, når jeg kun vil være hans tjener. Det er jo ham, der styrker og opliver mig. Det er jo rigtignok ret opbyggeligt at ligge sammen med så mange slette mennesker. Den ene værre end den anden, men man (må) jo lade, som man ikke hører det. Jeg kan nu langtfra (ikke) sige mig fri for fejl. Undertiden kan de være store, men Frelseren siger jo også, at ingen er så stor en synder, at han jo (ikke) kan redning få. Du har sagt så tit til mig, at jeg kun skulle holde mig til Vorherre. Dine bønner skal med Guds hjælp også nok blive opfyldte. Det er min største glæde at opfylde, hvad du begærer af mig, og det tror jeg heller ikke, at du kan sige andet. Jeg kunne ikke skrive mere i det andet brev, ellers ville (jeg) have sagt til dig, at du skulle sige til Lau-

rine, at det var(i) orden for mig, at du skulle betale hende pengene. Du kan tro min kære ven, at jeg ikke er glad ved det, at jeg skulle glemme det. Jeg kan gerne komme i et slemt ord hos dine forældre, dersom de skulle få det at vide, men jeg kan sandelig ikke gøre ved det. Jeg gjorde det ikke med vilje. Du må undskylde mig, at jeg skriver så dårligt, papiret er lidt fugtigt. Hils dine forældre og søskende fra mig, og du selv være hilset tusinde gange fra din hengivne ven

Mads Hansen

Dersom jeg vidste vi skulle være her ret længe, vil jeg gerne have dit portræt.

Nohr den 10. januar 1864

Nohr er formentlig Nør eller Noer. Et slot, der ligger lidt øst for Eckernførde tæt ved vandet. Prinsen af Nør spillede en rolle i krigen, idet han ønskede at blive regent over Slesvig-Holsten.

Kære elskede ven

Da det i dag er helligdag, og jeg ikke har meget at bestille, så vil jeg skrive dig et par ord til, da jeg ved, at du ikke bliver træt af at læse mine breve. Gå i byen har jeg ingen lyst til, thi der hører man ikke andet end den ene banden efter den anden, men jeg må jo lade, som jeg ikke ser det, thi dersom jeg ville begynde at sige noget derover, så fik jeg (det) jo ikke for godt. Derfor er det bedst, at jeg passer mig selv. Ja jeg må rigtignok tilstå du kære ven, at det er den rigtige vej, du har lært mig at følge. Jeg takker også Herren mange gange, fordi han har forbarmet sig over mig, og så fordi han har skænket mig sådan en kær ven, som du er. Ja du kan tro kære Ane, at jeg elsker dig højt. Ja du kan tro min kære ven, at jeg beder til Herren, at jeg dog engang igen kunne komme hjem igen min kære Ane.

Men så tænker jeg altid bagefter: Ske ikke min, men din vilje Herre. Thi det går jo alligevel, som han vil have det. Og han ved jo også bedst, hvad der tjener til vor gavn. Derfor lader os så være fornøjet, hvordan det end går, thi alting bliver os tilskikket i de viseste hensigter. Så vi har årsag til at være fornøjede med hans regering og bestyrelse.

Nu tænker jeg snart, at jeg får dit portræt. Så har jeg da noget at more mig med, skønt jeg kan ikke sige andet, end som jeg har det godt efter de omstændigheder, som vi lever i. De er alle sammen ordentlige. Karle og folkene er også meget flinke. Vi får nu udleveret naturalforplejning. Kød, fløde, urter og gryn. Vi får suppe hver anden dag, og så laver konen kål til os, i stedet for urter. Thi de var ikke gode til at koge nu. Men når jeg så skal have tør mad, så har jeg ikke andet at smøre på end svinefedt, thi smør kan man næsten ikke få her på landet og blive ved med fedt det tror jeg ikke er godt. Det er alligevel langsomt at ligge her på landet, thi man kan ikke så meget som få en bog at læse i.

Også dette brev er længere end den gengivne del, og der er huller i det, så det ikke er muligt at læse afslutningen. Det er adresseret til: Ane Larsen, hos Gdr. Peder Pedersen, Munkebo. Adresse Hos Købmand Faber, Odense Overgade.

Odense d. 12. marts 1864

Kære elskede ven.

Du må have mig undskyldt, fordi jeg ikke har skrevet før, thi jeg synes ikke, jeg ville skrive, førend jeg med bestemthed kunne sige, at jeg blev her. Jeg ved meget godt, at du har længtes efter brev, men nu tænker jeg, at dette bliver så meget kærere, når du nu får at vide, at jeg bliver i Odense. Jeg skal heller ikke med at følge rekrutterne over. Ja Herren være lovet og priset for sin store godhed. Du kan tro min kære ven, at jeg er glad derved. Jeg har ikke tid til at skrive mere denne gang. Jeg skal straks ned i Provstegården. Nu tænker jeg, at vi nok kommer til at tale sammen på tirsdag. Nu hilser du mange gange fra din trofaste og hengivne ven

Mads Hansen

Natten til den 29. juni satte tyskerne over Als Sund og nedkæmpede meget hurtigt den danske modstand. Kampen kostede den danske hær omtrent 3000 mand. Heraf var 700 savnede eller døde, og 2300 var taget til fange.

Flensborg den 2den juli 1864

Kære ven

Jeg vil i dag skrive et par ord til dig og lade dig vide, at jeg endnu er levende, men er bleven taget til fange. Det er jo nu ikke så behageligt, men man kommer til at finde sig i skæbnen. Endnu har jeg haft det meget godt. Vi bliver meget pænt behandlet af preusserne. Det var ellers en streng dag på Als den 29de. Men Gud være lovet og priset mange gange, at jeg dog slap derfra med hele lemmer. Og så håber jeg med Guds hjælp, at dette engang får en ende. Må jeg nu ikke bede dig om at skrive min moder til, thi jeg ved ikke, hvornår jeg får tid til at skrive igen, thi her bliver jeg jo ikke længe. Hils Hans Frandsen og kone fra mig og alle mine gode bekendte. Jeg er ved et godt mod. Det kan nu ikke hjælpe, at du skriver, førend du får at vide, hvor vi skal være. Nu vil jeg bede dig om, at du ikke taber modet, men slår din lid til Herren. Du hilser nu mange gange på det kærligste fra din trofaste ven

Mads Hansen

Den 1. august blev der indgået en foreløbig fred mellem Preussen/Østrig og Danmark, hvor det blev aftalt, at hertugdømmerne skulle afstås til krigens vindere. Danmark skulle beholde Ærø, otte sogne syd for Kolding samt et område mellem Ribe og Kongeåen. Tilsammen kompensation for de kongerigske enklaver i Slesvig. Det blev endvidere aftalt, at krigsfanger skulle sendes hjem.

Erfurt den 4de august 1864

Kære elskede og trofaste ven

Du skal have så mange tak for dit kære brev, som du havde skrevet i Odense.

Mads Hansen som ældre i 1890'erne

Jeg begyndte at høre, at der var brev til mig. Jeg troede at det havde været fra hjemmet, men da jeg fik skriften at se, udenpå, kunne jeg nok se, at det var fra min kære Ane. Du har også tit sagt, at der er dig ingen ting kærere end som at skrive til mig, og det vil jeg også nok tro min lille ven, og nu i denne tid, da man ingen venlige hilsner kan få, undtagen dem, som man får hjemmefra. Men nu tænker jeg, at det med Guds hjælp ikke vil vare ret længe førend vi bliver udløst fra vort fængsel. Kommandanten har i byen sagt, at om 14 dage så ville vi nok komme hjem, og det var mig en god trøst. Men det kommer jo nu an på, om de snart kan blive enige om, hvorledes det skal være. Men vi går da nu i det gode håb. Jeg er slet ikke rigtig rask endnu min lille ven. Jeg er næsten dårligere, end jeg var, da jeg sidst skrev til dig, og det er slet ikke af andet

end som af det, at jeg måtte lægge min uldtrøje. Halsen den bliver ved at være dårlig, men det er da ikke anderledes, end som jeg nok kan spise og drikke, og brødet er jo heller ikke så godt, som det kunne være, men med Guds hjælp kommer jeg mig nok igen. Det er jo forkølelse, men det kan jo undertiden være slemt nok, men man må jo finde sig i, hvad Herren tilskikker os, enten så det er det onde eller det gode. Vi kan ikke takke ham så meget, som vi skulle, min kære ven, fordi han har tilskikket det således, som han har. Hvad havde det ikke været for en stor sorg for dig og min familie, hvis jeg aldrig havde kommet hjem til eder mere. Det er underligt, at jeg ingen breve får hjemmefra. Jeg kommer snart til at skrive igen, thi det kan jo være muligt, at det første er gået fejl, men det kan jeg næsten ikke tro, thi adressen var så god, som den kunne være. Jeg har tænkt på, om jeg ikke skulle skrive Hans Frandsen til, men det vil jeg dog ikke, thi det er nok nogle dyre breve, og så kan det nok blive ved det, at du kan hilse dem min ven, men det må du heller ikke forglemme, thi jeg skylder de to folk mange tak for den tid, jeg har ligget i Odense. Dig bryder jeg mig ikke om at lade betale lille Ane, thi enten du betaler eller jeg, det antager jeg at være et, og jeg kan også nok bruge pengene her alligevel. Men jeg tænker dog, at jeg skulle blive fri for at skrive efter penge, dersom vi snart kommer hjem, og penge kan ikke undværes her, thi kosten den er rigtignok kun spids (=knap). Vi får smør hver dag, men det er ikke mere, end vi kan smøre på et godt stykke brød. Det skal jeg nu fortælle dig noget mere om engang, når jeg kommer hjem. Hils nu dem alle i hjemmet, ja hils din familie og Kirsten hos Falck, og du min kære ven være hilset tusinde gange fra din elskede ven

Mads Hansen

Nu er mit ønske, at dette er det sidste brev, jeg skriver til dig (herfra)

Breve fra Ane Larsen

Munkebo den 10. januar 1864

Min elskede ven

Det er vemodigt at skilles ad for to, som gerne vil sammen være. Ja det er smertefuldt for mig at tænke, at du kære er så langt borte fra mig og dertil på grænsen til at kæmpe for dit kære fødeland. O du elskede kære ven. Jeg kan ikke dølge mine tunge tanker for dig. En stemme i mit hjerte siger mig, at jeg har set dig den sidste gang på denne jord. O elskede, jeg er uendelig bedrøvet i denne dag. Jeg ved det så vist, du elsker mig med en hjertelig og rigtig kærlighed, og aldrig aldrig vil jeg finde den på jorden, der elsker mig som dig, og heller aldrig vil jeg kunne glemme den, til hvem jeg er bunden med så stærke bånd. Du kære, du er prentet hermed i mit hjerte med uudslætteligt blæk, og jo jeg ser dig daglig stå for mig med så kærlige og ømme smil på din velsignede mund, som om du ville sige til mig: Græd ikke kære, alt står i Guds Hånd.....

Ovenstående er ca. 1/10 af det samlede meget lange brev.

Den sidste del af det følgende lange brev er udeladt. Det drejer sig især om en masse hilsner til venner.

Munkebo den 13. juli 1864

Kære elskede trofaste ven

Tusind tak for dit kære velsignede brev du kære. Det var balsam på mit sårede hjerte. Jeg havde ikke troet, at jeg mere skulle skrive til dig, Jeg har ingen breve fået fra Flensborg, og jeg troede sikkert, at du var gået hjem til Herren, men Herren være evindeligt lovet og priset. Du er frelst, ja du kære, elskede ven, din Ane har grædt smertens tårer for dig, og jeg har spurgt alle vegne, men ingen kunne give mig nogen oplysning om dig. Løverdagen (=lørdag) d. 2. juli var jeg netop i Odense og inde hos Hans Frandsen, da der kom brev fra en rebslagersvend, hvor der stod, at du var borte. Hvad jeg led, da jeg fik den efterretning, kan jeg ikke udsige for nogen, og jeg har været så bedrøvet for dig. Men du kære elskede ven, nu er jeg så glad og lykkelig, at alle de smertens dage er glemte. Jeg var heldigvis hjemme i går, da den uventede glæde blev mig til del, at jeg fik brev fra dig. O det var som du var opstanden fra de døde. Min glæde var så overvættets stor, at jeg næppe vidste af mig selv at sige. Og alle derhjemme var så glade, at det var som en hel fest hos os. En kristelig karl, som har deltaget meget i min sag, sagde til mig: Nu ved jeg da Ane, at du har aldrig været knyttet så fast til deres(din) ven som nu, og nu skal du ikke frygte for eftertiden, for nu kan du sikkert stole på, at Vorherre ikke vil adskille dem, når han har bevaret deres ven igennem så stor fare. Så vil han også bevare ham fremdeles. Jeg skulle hilse dig fra ham. Hvem det er, kan du nu ikke få at vide. Du kan ikke tro, hvor bedrøvet, at min familie har været for dig. Fader var lige til han græd, da han fik at vide, at du var borte. Søster Stine var hjemme en dag. Hun var så ked af det, græd og sagde, at hun holdt lige så meget af dig, som du kunne have været hendes broder. Og det var jo også et tungt svar for os alle sammen, skulle du have været borte. Og ja det var et sår, som aldrig havde blevet lægt hos mig. Jeg fik også brev fra din moder i går. Hun er nær ved at dø af sorg for dig. Din søster havde skrevet brevet, og hun skriver, at hun sidder og græder altid. Kære søde ven. Dersom du ikke har skrevet hjem, når du får dette brev, gør dem så den glæde at skrive så snart du kan, for jeg ved, at de venter med stor længsel, endskønt nu skal jeg da meddele dem, at du er i live. Ja

Ane Hansen som ældre i 1890'erne

du har ret. Nu er vi langt fra hinanden. Men vore hjerter og tanker er daglig sammen, og så må vi jo være tilfredse med Guds vilje. Han prøver os så tit for at drage os nærmere til sig. Jeg tænkte hertil i de andres sag: Hvorfor Herren dog adskiller os? For jeg troede sikkert, at du var ikke mere til. Og du kære, trofaste ven, når jeg var så bedrøvet og sad og vred mine hænder af sorg og vidste ikke, hvor jeg skulle stride min tunge tid her på jorden, da var det så tit, som at du kunne stå for mig og smile af det og trøste mig, at jeg måske ikke græd. Du havde det godt, og så bad jeg altid, at dersom du var død, om jeg så snart måtte komme op til dig. For alting var så sort for mig, når min glæde var borte. Jeg har også haft brev fra madam Frandsen, for jeg skrev ud til hende, om hun ikke vidste noget om dig. Men de havde ikke hørt noget. De havde skrevet til regimentet, men ingen underretning fået. Hun troede, at du var taget til fange,

men det kunne jeg ikke tro, for jeg har set i avisen, at der stod (af) Hansen af så mange fanger, som havde passeret Flensborg, men dit var der ikke. Jeg er i Hundsløv i denne tid hos min kære søster. Dengang jeg fik den sørgelige efterretning om dig, syntes jeg ikke, at jeg kunne være hjemme ved alle de folk. Så mente vi, at det var bedst, at jeg rejste herover. Så kom min søster Stine hjem i stedet. Jeg tror nok, vi kan sende penge til fangerne. Derfor du kære elskede ven, skulle den tid komme, da du skulle trænge til penge, da må du endelig lade mig det vide, eller også du vil skrive det hjem..... Herren give, at vi snart kunne få fred. Du hilses tusinde gange fra din egen og trofaste ven
Ane Larsen

Mads Hansen slap "med" tilfangetagelse, da prøjserne erobrede Als 29.6.1864. Så heldige var disse soldater med amputerede ben ikke.

(Kilde: Tom Buk Swiety: Dommedag Als, Gyldendal 2010, s. 399)